

EXAMENSARBETE
Hösten 2009
Lärarytbildningen

En lagom barngruppstorlek
Vad anser förskollärare

Författare
Fredrik Löv

Handledare
Agneta Ljung-Djärf

En lagom barngruppstorlek

Vad anser förskolläraren

Abstract

Enligt Skolverkets publikationer finns det svårigheter i att definiera en lagom barngruppstorlek. Syftet med denna studie är att belysa förskollärarens beskrivningar av en lagom barngruppstorlek. I undersökningen intervjuades fem förskollärare i två olika skånska kommuner. Enligt Skolverket råder det inte några belägg för någon gruppstorlek som skulle kunna anses vara den optimala i alla sammanhang. Den samlade forskningen visar på att det är en komplex fråga där många olika faktorer samspelar, antalet barn, gruppens sammansättning, lokaler och pedagogens kompetens är några av dessa. Enligt den filosofiska teoribildningen inom det postmoderna perspektivet finns det inga absoluta sanningar som kan beskriva den komplexa världen. Att säga att det bara finns en verklighet är enligt postmodernismen att skapa en norm utifrån objektiv kunskap. Resultatet i denna studie visade på att antalet har en betydelse likväl som barnens ålder och lokalerna för vad som anses vara en lagom barngruppstorlek. Det fanns en svårighet att peka på någon faktor som mer betydande än någon annan. Betydelsen av en lagom stor barngrupp innebar att alla barnen tillgodosågs och uppmärksammades.

Ämnesord: Strukturella faktorer, barngruppstorlek, personaltäthet

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och Syfte.....	4
1.2 Centrala begrepp	5
1.3 Avgränsningar	5
1.4 Disposition	5
2. Litteratur- och teorigenomgång.....	6
2.1 Antalet barn	7
2.2 Personaltäthet	8
2.3 Barngruppens sammansättning	8
2.4 Förskolans lokaler	9
2.5 Lärarkompetens.....	10
2.6 Sammanfattning	11
2.7 Teoretisk utgångspunkt.....	12
2.7.1 <i>Postmodernism</i>	12
2.8 Problemprecisering	13
2.8.1 <i>Frågeställningar</i>	13
3. Empirisk del.....	14
3.1 Val av metod	14
3.2 Urval.....	15
3.3 Beskrivning av undersökningsgrupp.....	15
3.4 Genomförande.....	16
3.4.1 <i>Datainsamling</i>	16
3.4.2 <i>Bearbetning</i>	16
3.5 Etiska överväganden	16
4. Resultat och analys.....	18
4.1 Det idealiska antalet barn	18
4.2 Konsekvenser av för många barn	18
4.3 Faktorer som påverkar förskollärarens arbetsbörda	19
4.3.1 <i>Låg ålder ses som ett hinder i den lagom stora gruppen</i>	19
4.3.2 <i>Lokalerna bör underlätta för förskolläraren</i>	19
4.4 Fokus på förskolläraren eller på barngruppen.....	20
4.4.1 <i>Att ta till sig kunskap utifrån</i>	20
4.4.2 <i>Kunskapen finns redan i form av erfarenhet</i>	21
4.5 Är antalet barn den viktigaste faktorn	21
4.6 Sammanfattande analys.....	22
6. Diskussion.....	24
6.1 Vad anser förskollärare vara en lagom barngruppstorlek	24
6.2 Hur upplever förskolläraren den lagom stora barngruppen	25
6.3 Sammanfattning	26
7. Referenser	28
Bilaga 1	30

1. Inledning

Hösten 2008 var den genomsnittliga barngruppstorleken i förskolan 16,9, vilket innebär en ökning jämfört med året innan. Efter en flerårig period av minskning har barngruppsstorleken återigen ökat. Liksom hösten 2007 har nästan hälften av förskolegrupperna, 47 procent, mellan 16 och 20 barn. I 15 procent av grupperna finns det 21 eller fler barn. Något som också kan jämföras med siffrorna från 1990 då det genomsnittliga antalet barn per grupp var 14,4 (Skolverket, 2009).

Men hur ska dessa siffror egentligen tolkas. För samtidigt när det genomsnittliga antalet barn per grupp jämförs internationellt intar Sverige med sina förhållandevis små barngruppstorlekar en topposition. Och svensk förskola lyfts fortfarande i internationella sammanhang som en förebild (Skolverket, 2008).

1.1 Bakgrund och Syfte

Skollagen säger att storleken på barngruppen skall vara lämplig (1985:1100). Asplund-Carlsson hänvisar till forskning där ett riktmärke om en grupp med cirka 13-15 barn är optimal (2001). *Allmänna råd och kommentarer* säger att det inte finns något som kan styrka en gruppstorlek som bör anses som optimal i alla sammanhang (Skolverket, 2005). Förskolans läroplan Lpfö98 skriver i sin tur att det är arbetslaget som har ansvaret för att se till att gruppen är en för barnet trygg plats som kan generera till relationer och i sin tur bidra till barnets utveckling och lärande (Utbildningsdepartementet, 1998). Läroplanen kan således tolkas utifrån att det är arbetslaget och i sin tur den enskilde förskolläraren som i slutändan avgör vad som för henne är en lagom barngruppstorlek.

Syftet med den här studien blir att belysa förskollärarens beskrivningar av en lagom barngruppstorlek.

1.2 Centrala begrepp

Barngruppstorlek – Innebär i denna studie antalet inskrivna barn per avdelning som arbetslaget ansvarar för.

Lagom – Innebär i denna studie de önskvärda förhållanden som förskollärare anser att barngruppen skall bestå utav.

1.3 Avgränsningar

Denna studie är avgränsad till fem förskollärare och deras uppfattningar om en lagom barngruppstorlek. Och behöver således inte vara någon verklighetsskildring. Studien är också avgränsad till två stycken förskolor i två skånska kommuner. Samt till avdelningar med enbart åldrarna tre till fem år.

1.4 Disposition

I kapitel två tas det upp forskning som behandlar gruppstorlekens betydelse i förskolan.

I kapitel tre beskrivs metod, där det ges en utförlig bild av hur studien har genomförts. Vilka val som gjorts. Samt hur informationen har bearbetats.

I kapitel fyra kan man läsa om undersökningens resultat och analysen av dessa. Vilka slutsatser som tagits och hur dessa understöds av intervjuerna.

I kapitel fem får man som läsare en överblick på vad jag har kommit fram till, jag kopplar samman litteraturgenomgången med studiens syfte och resultat.

2. Litteratur- och teorigenomgång

Sambandet mellan strukturella faktorer, därav bland annat barngruppstorlek, och det pedagogiska uppdraget inom förskolan har undersökt i ett flertalet utländska studier (Carlsson m.fl.,2001). Dessa studier är främst gjorda i USA och Storbritannien och det finns en avsaknad av svenska studier inom samma inriktning. Enskilda studier från USA och Storbritannien kommer inte att tas upp i denna studie. Anledningen till detta är att det kan ses som problematiskt att direkt överföra resultat från ett land till ett annat, på grund av olikheter i system, organisation och inte minst tradition (Haug, 2003). En annan orsak är att studien inte främst avser att belysa vilka faktorer som forskningen anser betydande för en lagom barngruppstorlek, utan vilka faktorer förskollärarna upplever har betydelse för vad de anser vara en lagom barngruppstorlek.

Denna studie kommer därför att främst utgå från omfattande kunskapsöversikter och presentationer som Skolverket har publicerat. Dessa publikationer sammanfattar en stor mängd forskning till mer avgränsade och kvalitativt inriktade arbeten, som i sin tur också är mer fokuserade på den svenska förskolan. Gemensamt för dessa publikationer är att de har som syfte att presentera förskoleområdets nationella status. Avsikten är således att försöka förstå hur det kan se ut i olika svenska förskolor, för att i sin tur bättre förstå de enskilda förskollärarna.

Dessa publikationer lyfter i sin tur fem faktorer som kan tolkas vara av betydelse för att förstå begreppet en lagom barngruppstorlek. Det är faktorerna; *antalet barn, personaltäthet, barngruppens sammansättning, förskolans lokaler och lärarkompetens.*

Sökningen har skett genom bibliotekets katalog och genom databaserna Libris och Eric.

2.1 Antalet barn

Året 2005 var då Skolverket på uppdrag av regeringen skulle förtydliga förskolans krav och mål. Något som skulle göras utifrån forskning och beprövad erfarenhet om vad som ansågs viktigt för att kunna garantera en god pedagogisk kvalitet i förskolan. Det gjordes med rapporten *Allmänna råd och kommentarer - Kvalitet i förskolan*. I denna rapport tillägnades ett av kapitlen barngruppstorleken i förskolan. Under detta kapitel skrivs det att vissa förutsättningar måste vara uppfyllda för att det skall kunna vara en positivt fungerande grupp. Den viktigaste förutsättningen är att gruppen har en lämplig sammansättning och storlek (Skolverket, 2005). Detta är följaktligen också det krav som ställs av skollagen. Det vill säga av den så kallade kvalitetsparagrafen (2a kap. 3§) i skollagen (1985:1100) framgår det att barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Utöver detta är rapporten tydlig med att poängtera att det inte råder några belegg för någon gruppstorlek som skulle kunna anses vara den optimala i alla sammanhang. Vad som anses vara en lagom gruppstorlek i en förskola behöver inte vara det i en annan då förutsättningarna varierar (Skolverket, 2005). Det kan således tolkas att rapporten tar avstånd från att försöka ange någon lagom gruppstorlek som anses vara optimal i alla sammanhang. Gruppstorleken kan då tolkas bli föremål för varje enskild kommun och förskola att avgöra vad som anses lagom.

Samtidigt kan det tolkas att det i rapporten framkommer ett önskvärt eller optimalt förhållande mellan faktorerna gruppstorlek och personaltäthet det vill säga antalet personal. Detta baseras på att det i rapporten konstateras att en obalans mellan gruppstorlek och personaltäthet som innebär att gruppen är för stor i förhållande till personal kan resultera i att gruppens annars positiva egenskaper kan övergå till negativa (Skolverket, 2005). Utifrån vilket det skulle kunna tolkas att en balans mellan gruppstorlek och personaltäthet blir en förutsättning för att en lagom stor grupp skall uppstå. Och att antalet förskollärare blir på så sätt lika betydelsefullt som antalet barn i gruppen. Trots att rapporten inledningsvis tar avstånd från vad som generellt kan anses vara en lagom stor grupp. Så framgår det vidare i rapporten att det endast i en lagom stor grupp blir möjligt för barnen agera och vara delaktiga (Skolverket, 2005). Det vill säga en lagom stor grupp blir på så sätt förutsättningen för arbetet i förskolan, men att avgöra vad som är lagom är således en subjektiv bedömning.

Det kan följaktligen anses att rapporten, förutom sin hänvisning till skollagen om att barngrupperna ska ha en lämplig storlek, är minst sagt sparsmakad. Dock har rapporten bidragit till att lyfta ytterligare en faktor i sammanhanget, det vill säga personaltätheten.

2.2 Personaltäthet

Skolverkets kunskapsöversikt från året 2001 *Strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i barnomsorg och skola* (Asplund-Carlsson, Pramling-Samuelsson & Kärrby, 2001) hade till syfte att redovisa för dom forskningsresultat som behandlade sambandet mellan strukturella faktorer och pedagogiska resultat i förskolan och grundskolans första år.

Asplund-Carlsson med flera för fram att den samlade forskningen visar på att antalet vuxna i den pedagogiska verksamheten, det vill säga personaltätheten, inte är en faktor som har en avgörande inverkan på den pedagogiska verksamheten. Varpå författarna för fram att man i högre grad bör uppmärksamma och använda faktorn gruppstorlek i större utsträckning när verksamheten skall utvärderas snarare än att fokusera på andelen personal (Carlsson m.fl.,2001).

Året 2003 utkommer Skolverket med en studie som inte direkt ifrågasätter dessa faktorer, utan snarare förhållningssättet gentemot barngruppstorlek och personaltäthet.

2.3 Barngruppens sammansättning

Skolverkets studie *Gruppstorlekar och personaltäthet i förskola, förskoleklass och fritidshem* (2003) är en fördjupad studie av personaltäthet och barngruppens storlek i förskola och fritidshem under perioden 1990-2002. Författarna skriver att större grupper visserligen försämrar förutsättningarna för en bra verksamhet, i bemärkelsen att leva upp till läroplanen lpfö98 och dess intentioner. Dock uttrycks det samtidigt tydligt att personaltäthet samt gruppstorlek inte kan betraktas som enskilda fenomen. Att dessa två faktorer måste ses utifrån det sammanhang inom vilka de verkar. Och att detta är ett sammanhang inom vilket flertalet andra faktorer också samspelar såsom exempelvis *barngruppens sammansättning* som i sin tur påverkar båda faktorerna personaltäthet och barngruppstorlek (Skolverket, 2003).

Författarna bakom studien för fram att barnens sociala och kulturella bakgrund vilka de för med sig in i gruppen blir en betydande faktor att ta hänsyn till då resonemang förs kring gruppstorlek. Inte minst då barnets sociala och kulturella situation i sin tur också kommer att påverka hur interaktionen med omgivningen och lokalerna kommer att ske på förskolan (Skolverket, 2003).

2.4 Förskolans lokaler

Pia Björklid har i sin kunskapsöversikt behandlat olika forskningsprojekt inom området för den fysiska miljöns betydelse för lärandeprocesser. Hon lyfter forskning och större utvecklingsprojekt som fokuserar kring hur barns lärande samspelar med den fysiska miljön i förskola, grundskola och fritidshem (Björklid, 2005).

Björklid betonar den fysiska miljöns betydelse för att goda förutsättningar för såväl lek som lärande skall uppstå, att barn är i behov av miljöer som inspirerar och bjuder in till handlande (Björklid, 2005). Finns inte dessa förutsättningar och den fysiska miljön upplevs av barnet som otillgänglig, otrygg och understimulerande kommer således inte barnet att utforska och leka i den miljön (Björklid, 2005). Samtidigt visar Björklid utifrån forskning att flertalet förskolor som finns idag ursprungligen är byggda för mindre barngrupper i förhållande till dom barngrupper som idag vistas i lokalerna varpå förskolan ofta präglas av bristande utrymme och trånga lokaler. Detta upplever pedagogerna i sin tur som begränsande i sina ambitioner att jobba som man önskar, och det uttrycks ett behov för avskildhet och lugna rum (Björklid, 2005).

Björklid lyfter vidare flertalet vad som kan anses som negativa aspekter i förhållningssättet gentemot förskolans lokaler. Det första omfattar hur skollagen, läroplanerna och övriga förordningar i ett väldigt begränsat avseende reglerar den fysiska miljön. Till exempel i skollagens 2a kap. 3 §. finner man bestämmelserna om hur lokalerna i förskoleverksamheten skall utformas och här konstateras det endast att; "Lokalerna skall vara ändamålsenliga" (Björklid, 2005. s.157). Den andra aspekten som Björklid lyfter utifrån forskning är att den fysiska miljön och dess lokaler är en del av förskoleverksamheten som sällan tas upp i den pedagogiska diskussionen. Hon menar att den fysiska miljön ofta blir åsidosatt vid såväl

pedagogiska planeringar såväl som vid utvärderingar av den egna verksamheten (Björklid, 2005). En tredje aspekt som lyfta fram är något som skulle kunna uppfattas som en dold faktor. Det handlar om hur hon för fram ett resonemang som bottnar i att det ute i verksamheten skulle råda en outtalad uppfattning om vad en bra pedagog anses vara. En outtalad uppfattning som bottnar i en syn på ens yrkesroll som bra pedagog som innebär att en bra pedagog skall utföra ett bra arbete oberoende av hur lokalerna är utformade (Björklid, 2005).

2.5 Lärarkompetens

Skolverket (2003) refererar till Sheridan (2001) som har studerat relationerna mellan struktur- och processkvalitet i förskolan. Hon menar att strukturella faktorer såsom gruppstorlek och personaltäthet för allt är viktiga, men i sin tur aldrig kan verka som någon garanti för en viss pedagogisk kvalitet. Sheridan anser snarare att vad som är avgörande är hur gruppstorlek och personaltäthet, strukturella betingelser, hanteras vilket hon i sin tur menar är beroende av pedagogens medvetenhet och kompetens (Skolverket, 2003. s.31).

I skolverkets studie (2003) och dess intervjuer har ett resonemang kring gruppstorlek i förhållande till utbildning förts. Ett resonemang som bottnar i att intervjuaren lade fram en hypotes om hurvida utbildning skulle underlätta hanterandet av stora barngrupper. Studiens svar från undersökningsdeltagarna vittnar om en viss oenighet i frågan. Detta bottnar i att utbildning ses som en viktig faktor, samtidigt som kvaliteter såsom erfarenhet, fallenhet och personlig läggning i sin tur av undersökningsdeltagarna betraktas som lika betydelsefulla faktorer (Skolverket, 2003).

Peder Haug menar i sin kunskapsöversikt; *"Om kvalitet i förskolan. En analys av forskning om och utvärderingar av förskolan 1998-2001"*, att det råder en viss oenighet inom forskningen om synen på lärarkompetensen och dess betydelse. Detta förklarar Haug vidare utifrån att det i flera forskningsarbeten är kompetens utöver betydelsen av utbildning som man är intresserad av. Att pedagogisk kompetens i sin tur inte blir någon enkel eller entydig företeelse (Haug, 2003).

Gustafsson och Myrberg redogör i sin forskningsöversikt för sambanden mellan resurser och pedagogiska resultat utifrån faktorer såsom; lärartäthet, klasstorlek, undervisningsgruppers

storlek, specialundervisning, lärares kompetens, lokaler, administration med mera. Utifrån dessa olika resursslag anser Gustafsson och Myrberg att studier av lärarkompetensens betydelse för elevernas resultat är de studier vilka resultaten är förhållandevis mest entydiga. Författarna anser att nästintill oberoende av hur lärarkompetensen definierats exempelvis pedagogisk utbildning, yrkeserfarenhet, ämnesutbildning med mera så visar undersökningarnas sammanställda resultat på positiva effekter på elevernas resultat (Gustafsson och Myrberg, 2002).

2.6 Sammanfattning

Den samlade kunskapsöversikten och forskningen som har presenterats visar på att frågan om en lagom barngruppsstorlek är minst sagt komplex. Om det råder en viss oenighet om vilka av faktorerna, antalet barn, personaltäthet, gruppens sammansättning, lokalerna eller lärarkompetensen som är av störst betydelse, så finns det samtidigt en viss enighet om vikten av att dessa faktorer måste ses i förhållande till varandra. En komplexitet som vittnar om att det är en rad olika faktorer som samspelar, såväl i gruppen som utanför, och som bör tas i beaktande när frågan om en lagom barngruppstorlek diskuteras.

Studien avser inte att finna någon absolut sanning bakom en lagom barngruppstorlek, utan strävar efter att fånga upplevelsen av ett visst fenomen. Hur förskollärare *upplever* begreppet en lagom barngruppstorlek, för att bättre kunna förstå denna upplevelse kommer därför studien att ta hjälp av den filosofiska teoribildningen inom det postmoderna perspektivet.

2.7 Teoretisk utgångspunkt

För att bättre förstå den filosofiska teoribildningen inom det postmoderna perspektivet kommer ytterligare perspektiv som objektivism och subjektivism även att förklaras.

2.7.1 Postmodernism

Postmodernismen ifrågasätter tron på absoluta sanningar och anser att dessa inte räcker till för att beskriva den komplexa världen. Att säga att det bara finns en verklighet är enligt postmodernismen att skapa en norm utifrån objektiv kunskap och ifrågasätter objektivismen (Dahlberg m.fl. 2001). Objektivismen förstår världen som en värld i sig, som objektiv-absolut och är i grund och botten en teoretisk konstruktion (Husserl, 1989). Objektivismen kännetecknas av föreställningen om de rätta och sanna svaren som bestäms genom strukturerade och i förväg fastställda objektiva kriterier (Haug, 2003). De rätta och sanna svaren får också ett objektivt tillstånd eller en given egenskap och blir något som i stort sett uppfattas som tekniskt. Sanningar kan på så sätt bestämmas genom strukturerade och i förväg fastställda objektiva kriterier (Haug, 2003). Objektivismen är också inriktat på att det är möjligt att komma fram till relativt klara och entydiga svar. Och kan sammanfattas i uttrycket ”söka sanningen” (Dahlberg m.fl., 2001).

Utifrån postmodernismen är vi alla engagerade i interaktioner med andra för att skapa mening, snarare än för att söka sanningen. Världen och vår kunskap om den ses som socialt konstruerade, och vi deltar alla som mänskliga varelser aktivt i denna konstruktionsprocess. Enligt postmodernismen har vetenskapen ett stort inflytande på våra liv men den har inget sanningsmonopol. Människan måste ges möjlighet att skapa egna, alternativa teorier innan det möter de vetenskapligt ”sanna” teorierna. (Dahlberg m. fl. 2001).

Postmodernismen kan också ställas samman med subjektivismen, som kännetecknas av att det inte finns någon oberoende sann eller universell kunskap, utan denna måste alltid uppfattas som en del av den samhälleliga och institutionella kontext som den finns i. Inom vilken den specifika situationen, sammanhanget och det enskilda perspektivet blir betydande (Haug, 2003).

2.8 Problemprecisering

2.8.1 Frågeställningar

- Vad anser förskollärare vara en lagom barngruppstorlek?
- Hur upplever förskolläraren den lagom stora barngruppen?

3. Empirisk del

Utifrån studiens syfte att upptäcka förskollärares uppfattningar av ett visst fenomen har det valts ett kvalitativt tillvägagångssätt som baseras på intervjuer. I detta kapitel avses det att redogöra för varför denna metod anses relevant för studien. På vilka grunder urvalet har gjorts, hur datainsamlingen fortlöpte, hur denna data i sin tur har bearbetats samt etiska överväganden som har tagits hänsyn till.

3.1 Val av metod

Inom forskningsmetodik finns det huvudsakligen två grundläggande metoder; kvantitativ- och kvalitativ metod. Den huvudsakliga skillnaden dessa två metoder emellan är att den kvantitativa metoden avser att omvandla informationen till siffror och mängder som sedan i sin tur blir statistiska analyser. Den kvalitativa metoden däremot avser att ta reda på människors uppfattningar eller tolkningar av en viss information (Denscombe, 2000).

Utifrån studiens syfte att förstå förskollärares syn på fenomenet lämplig barngruppstorlek anser jag det därför befogat att använda mig av en kvalitativ metod.

Bell (2009) skiljer mellan strukturerade och ostrukturerade intervjuer. Där strukturerade intervjuer innebär att man söker en specifik information varpå intervjun har en hög struktur. Detta innebär att man i intervjun till mycket enbart behöver markera svaren i det förväg utformade frågeformuläret. Ostrukturerade intervjuer innebär däremot att man inte söker att finna en specifik information utan istället mer övergripande information inom olika områden eller teman.

Den *fokuserade intervjun* kan ses som en kombination av den ostrukturerade- och strukturerade intervjun. Detta innebär således att man har strukturerade frågor enligt ett visst tema men samtidigt också lämnar utrymme åt den intervjuade att prata mer fritt utifrån frågor och tankar som kommer upp (Bell, 2009).

3.2 Urval

Undersökningen grundar sig på fem stycken genomförda intervjuer av förskollärare. Förskollärarna var inte slumpvis utvalda, utan valdes utifrån dom förskolor som intervjuaren tidigare varit verksam inom. Anledningen till detta var att det då redan fanns ett förtroende mellan intervjuaren och intervjupersonen något som kan anses öka intervjumetodens flexibilitet (Bell, 2009). En av de stora fördelarna med intervjumetoden är dess flexibilitet. En flexibilitet som innebär att en skicklig intervjuare kan gå på djupet med frågorna på ett sätt som inte är möjligt i en enkät. Frågor följs upp, svar sonderas och det blir möjligt att gå in på motiv och känslor. Ett djup som också innebär att det tas hänsyn till det sätt intervjuaren avger sina svar, tonfall, mimik och pauser (Bell, 2009).

3.3. Beskrivning av undersökningsgrupp

Undersökningsgruppen bestod av fem förskollärare, varav fyra kvinnor och en man. Alla fem har i texten givits fingerade namn. Samtliga fem arbetar också på syskonavdelningar med åldrarna 3-5 år. Nedan följer en kort beskrivning av varje person.

- *Carina* – Har arbetat som förskollärare i 29 år. Varav 9 år på hennes nuvarande förskola. Barngruppen består av 20 stycken barn.
- *Lena* – Har arbetat som förskollärare i 30 år. Varav 18 år på hennes nuvarande förskola. Barngruppen består av 20 stycken barn.
- *Eva* – Har arbetat som förskollärare i 7 år. Varav 7 år på hennes nuvarande förskola. Barngruppen består av 9 stycken barn.
- *Rita* – Har arbetat som förskollärare i 12 år. Varav 5 år på hennes nuvarande förskola. Barngruppen består av 12 stycken barn.
- *Linn* - Har arbetat som förskollärare i 8 år. Varav 6 år på hennes nuvarande förskola. Barngruppen består av 15 stycken barn.

3.4 Genomförande

Fem förskollärare på två olika förskolor i två olika skånska kommuner intervjuades. Personerna kontaktades först per telefon innan en personlig kontakt ute på respektive förskola togs. I samband med detta bokades det in tider för intervjuen samt informerades om studiens övergripande syfte. Då flera av förskollärarna arbetar på samma förskola delades inga intervjufrågor ut i förväg. Anledningen till detta var att frågorna inte skulle diskuteras internt och på så sätt påverka varandras uppfattningar. Intervjuerna tog plats på de respektive förskolorna i ett avsides enskilt rum. Varje intervju tog cirka 30-40min.

3.4.1 Datainsamling

Samtliga fem intervjuer spelades in digitalt med hjälp utav en mp3-spelare. Anledningen till detta var att det ger möjlighet att senare gå tillbaks för att koda, sammanfatta och belysa visa svar som annars kanske hade fallit bort om intervjuaren skulle ha förlitit sig till enbart anteckningar (Bell, 2009). Datainsamlingsmetoden ger också intervjuaren möjlighet att ägna sin fulla uppmärksamhet till det den intervjuade säger och på så sätt ge bästa möjliga respons på intervjusvaren (Bell, 2009)..

3.4.2 Bearbetning

Det digitala intervjumaterialet transkriberades sedan via en dator och ett ordbehandlingsprogram ner till skriven text. I samband med detta började också materialet att analyseras. Detta gjordes genom att intervjusvaren sammanfattades och kategoriserades utifrån olika teman som blev synliga. Intervjusvaren lästes igenom flertalet gånger för att kunna lyfta så många olika teman som möjligt.

3.5 Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2002) för fram fyra huvudsakliga krav på forskning inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning. Dessa forskningsetiska principer som omfattar information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande har under undersökningen tagits i beaktande på följande sätt.

Informationskravet; Intervjupersonerna har personligen såväl som skriftligen informerats om undersökningens syfte.

Samtyckekravet; Det har också framgått information muntligt och i text till de intervjuade om att det är ett frivilligt deltagande som närsomhelst kan avbrytas varpå de intervjuade själva bestämmer över sin medverkan.

Konfidentialitetskravet; Informationen har också omfattat hur eventuella uppgifter om de medverkande kommer att behandlas med största möjliga konfidentialitet. Varpå en avidentifiering av respondenterna och deras arbetsplatser har gjorts i resultatet.

Nyttjandekravet; Samt att om uppgifter om enskilda personer förekommer så skall dessa endast användas i forskningssyfte. De intervjuade informerades vidare om att det digitalt insamlade materialet efter undersökningens färdigställande kommer att raderas.

4. Resultat och analys

I detta kapitel kommer resultatet av intervjuerna att redovisas. Då analysen redan började i samband med transkriberingen är resultat och analys inte åtskilda utan kommer att presenteras i förhållande till varandra. Kapitlet avslutas med en sammanfattande analys av resultatet.

4.1 Det idealiska antalet barn

Inledningsvis av intervjuerna ombeds de intervjuade att förklara vad en lagom stor barngrupp anses vara. Detta utifrån deras egen uppfattning och utifrån den barngrupp och avdelning de är verksamma. Det spontana svaret hos samtliga fem personer blir då en hänvisning till det faktiska antalet barn i gruppen. Det kan således tolkas att det råder ett önskvärt eller idealiskt antal som de intervjuade anser att en lagom stor barngrupp skall omfattas utav. Antalet är dock väldigt subjektivt varpå det också beskrivs olika, och varierar från 12-18 stycken barn per grupp.

4.2 Konsekvenser av för många barn

När det önskvärda antalet barn överskrids och barngruppen inte längre definieras vara lagom stor, anser de intervjuade att vissa negativa konsekvenser kommer att uppstå.

Linn och Carina betonar båda hur stora barngrupper bidrar till att verksamheten blir mer styrd från pedagogerna: För att vi som personal ska orka blir det mer att man planerar hur hela dagen skall se ut – Linn. Konsekvenserna av en sådan styrning menar Linn i sin tur leder till mindre utrymme för spontana aktiviteter i verksamheten. Carina ser det som att barnen exkluderas från verksamheten då den planeras eftersom det inte finns något utrymme från hennes sida att: bolla idéer med barnen. Eva och Rita ger också uttryck för att det blir svårare att hinna med varje individ i skuggan av att hela tiden se till gruppen. Eva anser att en för stor barngrupp leder till att mötet mellan henne och barnet försvinner till stor del: Barnen blir inte stimulerade av mig på något sätt utan får bara leka med sig själva. Rita delar den uppfattningen när hon i intervjun uttrycker att det i en för stor barngrupp: blir ju mycket svårare att hinna med varje barn som man gärna vill. Den femte intervjupersonen Lena uttrycker att för stora barngrupper ofta resulterar i att hon inte kan nå upp till dom mål hon har ställt upp för sig: även om man siktar mot att uppnå dom känns det som en stress att man inte

kan uppnå dom riktigt. Att de intervjuade upplever en ökad stress som ett resultat av en för stor barngrupp till antalet är något som tas upp av samtliga fem personer.

Konsekvenserna av för många barn i gruppen uttrycks på så sätt olika men har det gemensamt att det huvudsakligen fokuserar på förskolläraren och hennes förmåga att hantera gruppen.

4.3 Faktorer som påverkar förskollärarens arbetsbörda

Ingen av de fem intervjuade anser att fler förskollärare kan kompensera en för stor barngrupp. De intervjuade anser det viktigare att försöka få ner antalet barn i gruppen för att få en önskvärd lagom stor grupp. Förutom att en lagom stor barngrupp kan härledas till ett önskvärt antal barn i gruppen framkommer det av intervjuerna två andra betydande faktorer i sammanhanget. Det är andelen yngre barn under fyra år i gruppen samt hur lokalerna och rummen är utformade.

4.3.1 Låg ålder ses som ett hinder i den lagom stora gruppen

En av faktorerna, utöver barnantalet, som intervjupersonerna anser vara betydande då det bedöms hurvida en barngrupp anses lagom eller inte är *barnens ålder* i gruppen. Samtliga intervjuade arbetar på sina respektive avdelningar med barn i åldrarna 3-5 år. Tre av de intervjuade anser att andelen barn som är under fyra år i gruppen är starkt förknippat med en ökad arbetsbelastning för förskolläraren. *Carina* betonar att åldern har en stor betydelse: *det är dom yngre som kommer in många gånger när vi får stora grupper och dom behöver ju mera hjälp, påklädning, toaletter och hela den biten och matsituationen.* *Linn* uttrycker också hon att en stor andel yngre barn i gruppen innebär en ökad arbetsbelastning: *Jag kan tycka att treåringarna är lite för små, hade nog varit lättare om det i gruppen enbart hade varit fyra och femåringar.* *Lena* anser också att åldersfaktorn är viktig i den bemärkelsen att hon inte anser att det skall vara för stor åldersspridning: *jag vill egentligen jobba mer i åldershomogena grupper alltså ett års skillnad, tex 4-5 åringar.*

4.3.2 Lokalerna bör underlätta för förskolläraren

Den andra utmärkande faktorn, utöver barnantalet, som återkommer bland intervjupersonerna är den fysiska miljöns betydelse i form av de lokaler som verksamheten bedrivs i. *Rita* och

Eva upplever lokalerna problematiska i den bemärkelsen att för få rum leder till att det blir för många barn i rummen samtidigt. *Rita* anser att fler rum hade bidragit till en lägre ljudnivå som i sin tur hade bidragit till en lugnare miljö inom vilken barnen ges mer utrymme att leka: *man kan inte leka med bilar och dockor på samma yta det går inte*. *Eva* anser det också problematiskt att dom inte har tillräckligt med olika rum för barnen att vistas i: *Lokalerna har betydelse, därför att många barn på kanske ett rum gör att det blir hög ljudnivå, man behöver dela upp barnen mer och det kan inte vi*.

Carina anser det inte önskvärt med fler rum utan hävdar istället betydelsen av att man är lyhörd inför vad och vart barnen vill leka och arbetar utifrån det: *Kanske om vi haft en lite större lekhall, man känner att ofta vill många barn vara inne i lekhallen och leka*. Hon menar att det viktiga är att man bättre försöker utnyttja dom rum som finns: *vi har försökt att använda målarrummet till bygglek också för att försöka tillgodose barnens behov*. Men är också noga med att poängtera att det kräver sin organisation när en stor grupp barn skall samsas på en och samma yta. Det vill säga här lyfter *Carina*, till skillnad från övriga intervjuade, hennes egen roll som förskollärare för att få lokalerna att bli mer användarvänliga.

4.4 Fokus på förskolläraren eller på barngruppen

Gemensamt för de tre faktorer som tagits upp i intervjuerna, *barnantalet*, *barnens ålder* och *lokalerna*, är hur dessa faktorer anses påverka förskollärarens situation. Hur förskolläraren i sin tur påverkar gruppen har varit tämligen frånvarande.

4.4.1 Att ta till sig kunskap utifrån

När det kommer till frågan om hurvida fortbildning skulle kunna påverka förskollärarnas syn på en lagom barngruppstorlek är majoriteten av de intervjuade skeptiska. Två av de intervjuade anser att fortlöpande utbildning kanske skulle kunna hjälpa dem att lättare hantera stora grupper. *Rita* ser fortbildning som något positivt om det hade kunna hjälpa henne med konkreta lösningar: *det kanske hade varit bra med lite handfasta tips och idéer på saker att ta till när man sitter ensam med alldeles för många barn*. *Linn* säger att hon gärna hade försökt, men att hon i slutändan nog inte hade ändrat på sin uppfattning om vad en lagom stor

barngrupp är för henne. Resterande tre respondenter anser att fortbildning inte skulle påverka deras syn på vad en lagom stor barngrupp är.

4.4.2 Kunskapen finns redan iform av erfarenhet

Samtliga respondenter uttrycker att det finns önskvärda egenskaper som kan hjälpa en att bättre hantera en grupp som inte anses vara lagom stor och på så sätt påverka bilden av en lagom stor barngrupp. Dessa önskvärda egenskaper anses också i sin tur som mer betydande än eventuell fortbildning, och bottnar i den yrkeserfarenhet dom har byggt upp. *Eva, Carina* och *Lena* för alla fram förskollärayrkets föränderlighet från en dag till en annan varpå egenskaper som stresstålighet och förmågan att kunna improvisera blir mycket betydande för att kunna hantera barngruppen.

Eva beskriver vardagen som att: *det är en överraskning allting. Det är absolut viktigt att kunna vara stresstålig att man kan improvisera, annars klarar man inte detta yrke. Carina* tycker att hennes erfarenhet i ryggen har hjälpt henne att bli mer duktig på att improvisera när hon ställts inför stora barngrupper: *Jag tror att det är bra att man är lite stresstålig, och att man trots allt kan improvisera snabbt när det fattas personal och så vidare, utan att behöva sätta sig och planera.* Eller som *Lena* uttrycker sig att det handlar om att som förskollärare kunna vara anpassningsbar till dom olika situationer man ställs inför: *det handlar ju också om att man hela tiden är flexibel, så att man ser situationen som den är, och sen försöker man anpassa arbetet efter det, efter den grupp man har.*

4.5 Är antalet barn den viktigaste faktorn

Inledningsvis kom det fram att de intervjuade var eniga om att en lagom stor barngrupp var starkt förbundet till det faktiska antalet i gruppen. Frågan blir således hurvida det också anses vara den mest betydande faktorn. I slutet av intervjuerna ställs därför frågan om förskollärarna upplever någon faktor som mer betydande i sin syn på vad en lagom stor barngrupp enligt dom är.

Lena betonar kompetensen hos förskolläraren som det enskilt viktigaste. Med kompetens avser hon förmågan att kunna anpassa sig till en föränderlig barngrupp och förmågan att kunna hantera oväntade situationer. Hon betonar också ålderns betydelse när man skall jobba

med en lagom stor barngrupp: *sen är det också det här med att det är en jämn åldersspridning att det inte är för många små barn, inte för många treåringar.*

Rita lyfter gruppens sammansättning som den viktigaste faktorn: *en lagom stor barngrupp innebär att man kan ta hänsyn till alla barnens behov i just den gruppen.* Detta är i sin tur också något som Carina anser vara av stor betydelse: *har man barn som har särskilda behov så tror jag att man känner att man inte hinner hjälpa dessa barn, om grupperna blir större, utan då blir det mer envägskommunikation.* Hon anser vidare att hänsyn måste tas till den enskilda gruppen och de barn som är i den för att kunna möta varje barn och för att undvika en verksamhet som bygger på envägskommunikation från förskollärare till barn.

Linn och Eva vill inte mena att det finns någon faktor som är mer betydande än någon annan, Eva säger att: *Jag tror att det är alltihopa i ett, inget är viktigare än det andra, jag kan inte säga att det egentligen är något som är det viktigaste.* Linn är också av den åsikten och anser att det är svårt att peka på en faktor som i alla situationer är mer betydande: *det är helt beroende på vilken barngrupp man har och vilka behov barnen i just den gruppen har.*

4.6 Sammanfattande analys

Resultatet visade på att förskollärarnas beskrivningar av en lagom barngruppstorlek främst var kopplade till tre olika faktorer. Det fanns ett önskvärt antal barn som den lagom stora barngruppen skulle bestå utav. Likväl som att andelen yngre barn under fyra år skulle vara minimalt. Och att lokalerna helst skulle vara utformade så att det fanns möjlighet att dela upp barnen i mindre grupper. Om kriterierna för dessa tre faktorer inte var uppfyllda ansågs de kunna medföra negativa konsekvenser. Konsekvenser som främst beskrevs utifrån en ökad arbetsbörda hos förskolläraren. Något ansågs inte längre vara lagom när det innebar en märkbar ökning av administrativa sysslor och en ökad arbetsbelastning hos förskolläraren. En situation som i sin tur också upplevdes som stressig.

Intervjupersonerna fokuserade på faktorerna *barnantalet*, *åldern*, och *lokalerna* och ansåg att dessa borde problematiseras. De ansåg inte att antalet förskollärare i barngruppen hade en avgörande betydelse. Samtliga intervjuade var också tämligen negativt inställda till fortbildning. Och lade större vikt vid personlig egenskaper som stresstålighet och förmåga att improvisera, egenskaper som också ansågs vara ett resultat av yrkeserfarenhet. Fokus låg

vidare på att försöka dela upp barnen i mindre grupper så att de skulle bli lättare att kontrollera. Förhållandet förskollärare och barn uppmärksammades där främst förskollärarens situation belystes. Förhållandet mellan barn och barn i gruppen uppmärksammades inte nämnvärt.

Slutsatsen av resultatet visar på att de intervjuade visserligen pekar ut tre betydande faktorer. Men samtidigt också har svårt att peka på någon faktor som mer betydande än någon annan. Betydelsen av att en lagom stor barngrupp innebär att alla barnen tillgodeses och uppmärksammas är återkommande. Samtidigt finns det en avsaknad av lösningar för förskolläraren att uppnå detta i en för stor barngrupp.

6.Diskussion

I detta kapitel diskuteras forskningsbakgrund och teorier i förhållande till det analyserade resultatet. Detta görs utifrån studiens två frågeställningar.

6.1 Vad anser förskollärare vara en lagom barngruppstorlek

Postmodernismen ifrågasätter tron på absoluta sanningar och anser att dessa inte räcker till för att beskriva den komplexa världen. Att säga att det bara finns en verklighet är enligt postmodernismen att skapa en norm utifrån objektiv kunskap (Dahlberg m.fl. 2001). Skolverket tar avstånd från absoluta sanningar om en lagom barngruppstorlek. Detta genom att beskriva det som problematiskt att försöka ange någon lagom gruppstorlek som anses vara optimal i alla sammanhang (Skolverket, 2005). På samma sätt som skollagen också tar avstånd från någon objektiv kunskap i sammanhanget. Den så kallade kvalitetsparagrafen (2a kap. 3§) i skollagen (1985:1100) säger endast att barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek. Men samtidigt använder Skolverket också i sin rapport från 2008 barnantalet som någon objektiv norm att utgå ifrån och förhålla sig till internationellt.

Samtliga intervjuade anser att en lagom barngruppstorlek omfattar ett visst antal barn. Men samtidigt så varierar detta önskvärda antal från förskollärare till förskollärare. Sheridan betonar att gruppstorleken aldrig kan verka som någon garanti för en viss kvalitet. Utan anser att vad som är avgörande för gruppstorleken är beroende av pedagogens medvetenhet och kompetens. Och att barnantalet därför inte kan ses som en enskild isolerad faktor (Skolverket, 2003).

I intervjuerna framkommer ytterligare två faktorer, utöver antalet barn, som anses betydande för bedömningen av en lagom barngruppstorlek. Det är andelen yngre barn under fyra år i gruppen samt hur lokalerna och rummen är utformade. Björklid hänvisar till forskning som vittnar om att lokalerna på förskolorna ofta präglas av bristande utrymme och trånga lokaler. Något som i sin tur upplevs av pedagogerna som begränsande i sina ambitioner att jobba som man önskar, och det uttrycks ett behov för avskildhet och lugna rum (Björklid, 2005). Detta stämmer väl överens med de resultat som denna studie har påvisat. Fyra utav fem intervjuade såg lokalerna som problematiska utifrån höga ljudnivåer och för många barn i samma rum. Samtidigt är problematiken densamma som med barnantalet det vill säga att lyfta lokalerna

som en enskild isolerad faktor (Skolverket, 2003). Andelen barn under fyra år i gruppen upplevdes också som betydande för vad förskollärarna ansåg vara en lagom barngruppstorlek. Barngruppens sammansättning utifrån bland annat åldern måste i likhet med lokalerna ses som en av flera faktorer som påverkar barngruppstorleken (Skolverket, 2003).

Asplund-Carlsson med flera för fram att den samlade forskningen visar på att antalet vuxna i den pedagogiska verksamheten, det vill säga personaltätheten, inte är en faktor som har en avgörande inverkan på den pedagogiska verksamheten (Carlsson m.fl.,2001). Även detta stämmer väl överens med denna studies resultat. Ingen av de fem intervjuade anser att fler förskollärare kan kompensera en för stor barngrupp. De intervjuade anser det viktigare att försöka få ner antalet barn i gruppen för att få en önskvärd lagom stor barngrupp. Postmodernismen kännetecknas av att kunskap alltid måste uppfattas som en del av den samhälleliga och institutionella kontext som den finns i. Inom vilken den specifika situationen, sammanhanget och det enskilda perspektivet blir betydande (Haug, 2003). Utifrån det förhållningssättet kan det tolkas problematiskt att de intervjuade lägger liten vikt vid förskollärarnas betydelse för en lagom barngruppstorlek.

6.2 Hur upplever förskolläraren den lagom stora barngruppen

Genomgående för samtliga intervjuer är det fokus som läggs på hur faktorerna anses påverka förskollärarens situation. Hur förskolläraren i sin tur påverkar gruppen samt hur barnen inom gruppen påverkar varandra har varit tämligen frånvarande. Den samlade forskningen visar på att frågan om en lagom gruppstorlek är minst sagt komplex där flertalet olika faktorer spelar in och bör tas i beaktande. Och detta såväl inom gruppen som utanför gruppen (Skolverket, 2003).

När förskollärarens egen roll blir frånvarande, blir det problematiskt då pedagogen och hennes kompetens har en avgörande betydelse för arbetet med gruppen (Gustafsson & Myrberg, 2002). Samtidigt är pedagogisk kompetens ett svårdefinierat begrepp. I synnerhet då det ofta innefattar kompetens utöver betydelsen av utbildning (Haug, 2003). Något som också blir synligt då de intervjuade lyfter sin egen roll i förhållande till en lagom barngruppstorlek. Det vill säga förskollärarna i intervjuerna är tämligen negativt inställda till fortbildning samtidigt som betydelsen av yrkeserfarenhet anses vara hög. Detta kan också relateras till Skolverkets

studie (2003) inom vilket det lade fram en hypotes om hurvida utbildning skulle underlätta hanterandet av stora barngrupper. Studiens svar från undersökningdeltagarna vittnade om en viss oenighet i frågan. En oenighet som bottnade i att utbildning ses som en viktig faktor, samtidigt som kvaliteter såsom erfarenhet, fallenhet och personlig läggning betraktadas som lika betydelsfulla (Skolverket, 2003). Det har också likheter med det resonemang som Björklid för fram. Ett resonemang som bottnar i att det ute i verksamheten skulle råda en outtalad uppfattning om vad en bra pedagog anses vara. En outtalad uppfattning som bottnar i en syn på ens yrkesroll som bra pedagog som innebär att en bra pedagog skall utföra ett bra arbete oberoende av omständigheterna (Björklid, 2005). Utifrån postmodernismen är vi alla engagerade i interaktioner med andra för att skapa mening, snarare än för att söka sanningen. Världen och vår kunskap om den ses som socialt konstruerade, och vi deltar alla som mänskliga varelser aktivt i denna konstruktionsprocess (Dahlberg m. fl. 2001). Utifrån postmodernismen blir då förskollärarens subjektiva bedömning av en lagom barngruppstorlek högst betydande.

6.3 Sammanfattning

Studiens bakgrund bottnar i svårigheterna att definiera en lagom barngruppstorlek samtidigt som begreppet ofta används som riktmärke. Syftet med arbetet är att belysa förskollärarens beskrivningar av en lagom barngruppstorlek. I litteraturdelen bearbetas aktuell forskning främst från Skolverkets publikationer. Det råder inte några belägg för någon gruppstorlek som skulle kunna anses vara den optimala i alla sammanhang (Skolverket, 2005). Asplund-Carlsson med flera för fram att den samlade forskningen visar på att antalet vuxna i den pedagogiska verksamheten, det vill säga personaltätheten, inte är en faktor som har en avgörande inverkan på den pedagogiska verksamheten (Carlsson m.fl.,2001). Inom detta sammanhang är det flertalet andra faktorer som också samspelar såsom exempelvis *barngruppens sammansättning* som i sin tur påverkar båda faktorerna personaltäthet och barngruppstorlek (Skolverket, 2003). Björklid lyfter lokalernas betydelse för barngruppen. Lokalerna upplevs ofta av förskollärarna som begränsande och det uttrycks ett behov för avskildhet och lugna rum (Björklid, 2005). Sheridan anser att vad som är avgörande är hur gruppstorlek och personaltäthet, strukturella betingelser, hanteras vilket hon i sin tur menar är beroende av pedagogens medvetenhet och kompetens (Skolverket, 2003). Kompetens i form av utbildning ses som en viktig faktor, samtidigt som kvaliteter såsom erfarenhet, fallenhet

och personlig läggning i sin tur av betraktas som lika betydelsfulla faktorer (Skolverket, 2003). Gustafsson och Myrberg att studier av anser att nästintill oberoende av hur lärarkompetensen definierats exempelvis pedagogisk utbildning, yrkeserfarenhet, ämnesutbildning med mera så visar undersökningarnas sammanställda resultat på positiva effekter på elevernas resultat (Gustafsson och Myrberg, 2002). Postmodernismen ifrågasätter tron på absoluta sanningar och anser att dessa inte räcker till för att beskriva den komplexa världen. Att säga att det bara finns en verklighet är enligt postmodernismen att skapa en norm utifrån objektiv kunskap och ifrågasätter objektivismen (Dahlberg m.fl. 2001). Studiens problemprecisering är följande: Vad anser förskollärare vara en lagom barngruppstorlek. Anser förskollärare sig kunna påverka vad som är en lagom barngruppstorlek. Undersökningen som genomfördes var kvalitativ. Intervjupersonerna var fem stycken förskollärare.

Resultatet visade på att antalet har en betydelse likväl som barnens ålder och lokalerna för vad som anses vara en lagom barngruppstorlek. Om kriterierna för dessa tre faktorer inte var uppfyllda ansågs de kunna medföra negativa konsekvenser. Konsekvenser som främst beskrevs utifrån en ökad arbetsbörda hos förskolläraren. Något ansågs inte längre vara lagom när det innebar en märkbar ökning av administrativa sysslor och en ökad arbetsbelastning hos förskolläraren. Det fanns en svårighet att peka på någon faktor som mer betydande än någon annan. Betydelsen av att en lagom stor barngrupp innebar att alla barnen tillgodosågs och uppmärksammas var återkommande. Samtidigt finns det en avsaknad av lösningar för förskolläraren att uppnå detta i en för stor barngrupp. I diskussionen belystes att frågan om en lagom barngruppstorlek är komplex. Detta på grund utav att det är en rad olika faktorer som spelar in och som måste ses utifrån sitt sammanhang. Faktorer som i sin tur också tolkas olika utifrån den enskilda förskolläraren och hennes barngrupp. Varpå det blir problematiskt att lyfta olika faktorer som statistiska och tagna ur sitt sammanhang.

7. Referenser

Asplund Carlsson, M., Pramling Samuelsson, I. & Kärrby, G. (2001) *Strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i barnomsorg och skola*. Stockholm: Skolverket.

Bell, Judith (2009) *Introduktion till forsknings metodik*. Malmö: Studentlitteratur

Björklid Pia (2005) *Lärande och fysisk miljö – en kunskaps översikt om samspelet mellan lärande och fysisk miljö i förskola och skola*. Stockholm: Liber.

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2001). *Från kvalitet till meningsskapande*. Stockholm: HLS Förlag.

Denscombe, Martin. (2000) *Forskningshandboken för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur.

Gustafsson, J-E., & Myrberg, E. (2002) *Ekonomiska resursers betydelse för pedagogiskt resultat. En kunskapsöversikt*. Stockholm: Skolverket.

Haug, P. (2003) *Kvalitet i förskolan. Forskning om och utvärdering av förskolan 1998–2001*. Forskning i fokus, nr 8. Stockholm: Skolverket.

Husserl, Edmund (1989). *Fenomenologins idé*. Göteborg: Daidalos.

Prop. 1995/96:206. *Vissa skolfrågor m.m.*

Skolverket (2003) *Gruppstorlekar och personaltäthet i förskola, förskoleklass och fritidshem*. Rapport 237. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2005) *Allmänna råd och kommentarer – Kvalitet i förskolan*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2008) *Tio år efter förskolereformen. Nationell utvärdering av förskolan*. Rapport 318. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2009) *Barn och personal i förskola 2008*. www.skolverket.se.

Skollagen (1985:1100)

Utbildningsdepartementet (1998) *Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. Stockholm:, Regeringskansliet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisksamhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Bilaga 1

Intervjuguide:

Intervjuer med förskolepersonal

INLEDNING

Hur länge har du arbetat som förskollärare?

Hur länge har du arbetat som förskollärare på den här förskolan?

Hur många barn är det i barngruppen du jobbar i?

BARNGRUPPEN

Skulle du kunna beskriva vad du tycker är en lagom stor barngrupp?

Vad är konsekvensen enligt dig om bg inte är lagom stor?

Vilka faktorer anser du avgör om en bg är lagom stor eller ej?

Varför anser du att X, X är viktiga för att en barngrupp skall anses lagom?

PERSONALTÄTHET

Hur många vuxna arbetar på din avdelning?

Vilken betydelse anser du att antalet vuxna har för om bg är lagom eller ej?

Anser du att du skulle vilja förändra antalet vuxna som arbetar på din avdelning?

Hur anser du då att detta skulle ändra din syn på vad en lagom stor grupp är?

(Varför skulle det ändra vad som är lagom?)

UTBILDNING OCH KOMPETENS

På vilket sätt anser du personalens utbildning/kompetens/egenskaper kan ha betydelse för vad som är en lagom stor barngrupp?

- vilken utbildning? Hur / varför menar du att det har betydelse?

- vilken kompetens? Hur / varför menar du att det har betydelse?

- Vilka egenskaper? Hur / varför menar du att det har betydelse?

LOKALERNA

På vilket sätt har era lokaler betydelse för vad som är en lagom stor barngrupp?

Om du haft möjlighet att ändra på lokalerna hur hade du gjort det?

Hur hade det då påverkat vad du anser är en lagom stor barngrupp?

AVSLUT

Du har pratat om x, x och som att det har betydelse för vad som är en lagom stor barngrupp. Upplever du att det är någon faktor som är viktigare än andra?

Vilka förändringar på din avdelning skulle du helst vilja se för att få en lagom stor barngrupp?